

Groot Zandbrink

Nieuwsbrief

Uitgave 1 – januari 2009

Inleiding

Dit is de eerste nieuwsbrief over het Natura2000-beheerplan voor Groot Zandbrink. Deze nieuwsbrief wordt gemaakt door Dienst Landelijk Gebied (DLG), in samenwerking met Staatsbosbeheer. Met deze nieuwsbrief willen wij de leden van de klankbordgroep en hun achterban, de beleidsgroep en de stuurgroep informeren over de stand van zaken met betrekking tot het beheerplan voor Groot Zandbrink en Natura2000 in het algemeen.

Groot Zandbrink is één van de 41 Natura 2000 gebieden waarvan Staatsbosbeheer meer dan 50% beheert. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft DLG opdracht gegeven samen met Staatsbosbeheer het wettelijk vereiste beheerplan op te stellen. Dit gebeurt volgens het Europees, Rijks- en provinciaal beleid voor Natura 2000 en in open overleg met alle relevante betrokkenen, die zijn verenigd in de klankbordgroep.

Voor Groot Zandbrink zijn de volgende instandhoudingsdoelen bepaald:

- behoud Vochtige heiden (hogere zandgronden)
- behoud Droge heiden
- behoud Heischrale graslanden
- behoud en toename in oppervlak en kwaliteit van Blauwgrasland

De toelichting op deze doelen vindt u op de website van LNV: [Gebiedsinformatie Groot Zandbrink](#)

Onderwerpen in deze nieuwsbrief:

- Stand van zaken beheerplan
- Inventarisatie Bestaand Gebruik
- Ammoniak – Commissie Trojan
- Ammoniak – Groot Zandbrink
- Ontwerp-aanwijzingsbesluit
- Lancering website www.natura2000beheerplannen.nl
- Hydrologisch en cultuurhistorisch onderzoek
- Organisatiestructuur
- Planning
- Wijziging projectleiding
- Contactpersonen

Stand van zaken beheerplan

Staatsbosbeheer is gestart met het concept-beheerplan door een beschrijving van de huidige en potentiële natuurwaarden op te stellen. Een eerste concept daarvan is in september 2008 met de klankbordgroep besproken. Momenteel werkt Staatsbosbeheer aan het schrijven van meer teksten voor Groot Zandbrink. Staatsbosbeheer heeft de eerste helft van 2008 een ecologische en hydrologische analyse van Groot Zandbrink gemaakt. De huidige situatie in het gebied is beschreven. Er is daarbij geconstateerd dat kennis ontbreekt over het functioneren van het hydrologisch systeem rondom Groot Zandbrink (zie verderop in deze nieuwsbrief).

Inventarisatie bestaand gebruik

De inventarisatie van bestaand gebruik is bedoeld om mogelijk vergunningplichtige activiteiten in beeld te brengen. Bij het bestaand gebruik dat wordt opgenomen in het beheerplan, is het aan het bevoegd gezag om significante negatieve effecten uit te sluiten. Bij activiteiten die niet in het beheerplan worden opgenomen omdat ze bijvoorbeeld niet in beeld gebracht zijn, is de uitvoerder van het bestaand gebruik verplicht aan te tonen dat dit gebruik geen significant negatief effect heeft op de Natura2000-waarden.

Dienst Landelijk Gebied is gestart met de inventarisatie van het bestaand gebruik. Hiervoor worden klankbordgroep-leden en individuele agrariërs benaderd. Ook wordt men in de gelegenheid gesteld het bestaand gebruik te melden door een openbare kennisgeving. Tenslotte worden de uitkomsten van de inventarisatie besproken met de klankbordgroep. Wanneer bestaand gebruik geen significant negatief effect heeft op de instandhoudingsdoelen, is er geen vergunningplicht voor de termijn van het beheerplan (zes jaar). Verder wordt ook begonnen met een inventarisatie van de ammoniak-uitstoot (zie verderop in deze nieuwsbrief).

Ammoniak - Commissie Trojan

Naar aanleiding van het advies van de Raad van State om niet verder te gaan met het 'Interim Toetsingskader Ammoniak' heeft minister Verburg van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit besloten om een commissie in te stellen om een oplossingsrichting te beschrijven voor de stikstofproblematiek in en rond Natura2000-gebieden.

Eind juni 2008 heeft deze commissie Trojan een rapport aangeboden aan de Minister. De commissie adviseert dat per gebied naar een maatwerkoplossing moet worden gezocht. Een breed instrument als het eerder gebruikte 'Interim Toetsingskader Ammoniak' vindt de Commissie Trojan minder geschikt. Op de website van het ministerie van LNV kunt u het volledige advies van Commissie Trojan nalezen (bij de digitale nieuwsbrief: [klik hier](#)).

Het kabinet heeft recent een reactie gegeven op het rapport van Commissie Trojan in de vorm van richtlijnen voor ammoniak in en rond Natura2000-gebieden. Enkele hoofdlijnen uit de [kabinetsreactie](#) hebben wij hieronder weergegeven.

- Temporiseren is mogelijk als zichtbaar gemaakt kan worden dat aan de doelstellingen wordt gewerkt en hoe. Dit houdt in dat niet alle maatregelen per direct hoeven worden uitgevoerd.
- De te behalen instandhoudingsdoelen moeten centraal staan, niet de kritische depositiewaarden.
- Een gebiedsgerichte benadering vraagt maatwerk.

Ammoniak – Groot Zandbrink

De provincie Utrecht heeft besloten om de ammoniakwaarden in kaart te brengen voor alle Natuurbeschermingswetgebieden, waaronder de Natura2000-gebieden. Dit doet zij op grond van het vergunde gebruik in de milieuvergunningen. Daarbij wordt de uitstoot van bedrijven in een straal van vijf kilometer rond de gebieden bekeken. Zo kan een beeld ontstaan van het mogelijke stikstofprobleem bij instandhouding van de Natura2000-doelen. Voor sommige Natura2000-doelen is de hoeveelheid stikstof (of juist het ontbreken hiervan) een bepalende factor voor behoud.

Regio Oost van de Dienst Landelijk Gebied heeft van het ministerie van LNV de opdracht gekregen een landelijke werkmethode te ontwikkelen over de omgang met ammoniak. Zij kijken welke berekeningsmethode voor depositiewaarden het beste gebruikt kan worden om zo een uniforme aanpak te maken. Zodra deze aanpak gereed is, wordt een klankbordgroepbijeenkomst georganiseerd waarbij onder meer het thema stikstof/ammoniak aan de orde komt. Hiervoor worden alle klankbordgroepleden uitgenodigd.

Ontwerp-aanwijzingsbesluit

Het merendeel van de Natura2000-gebieden in Nederland wordt op dit moment 'procedureel aangewezen' door het Ministerie van LNV. Inmiddels zijn voor 148 gebieden de ontwerp-aanwijzingsbesluiten in procedure gebracht. De ontwerpbesluiten daarvan hebben in 2007 ter inzage gelegen, een deel staat nu nog open voor inspraak. Als reactie op de in 2007 ingediende zienswijzen heeft de minister een [Nota van Antwoord](#) naar het parlement gestuurd.

Tijdens de klankbordgroepbijeenkomst voor Groot Zandbrink op 16 september jl. is gemeld dat het ontwerp-aanwijzingsbesluit voor Groot Zandbrink in het najaar van 2009 werd verwacht. Inmiddels heeft het ministerie deze planning aangepast. Samen met 14 andere gebieden is de ontwerpaanwijzing van Groot Zandbrink nu voorzien in mei 2009. Na de publicatie van het ontwerp-aanwijzingsbesluit kunnen belanghebbenden hun zienswijzen indienen bij het ministerie van LNV.

Lancering website

Afgelopen zomer is de website www.natura2000beheerplannen.nl gelanceerd. Hier vindt u informatie over de 41 Natura2000-gebieden waarvan Staatsbosbeheer meer dan 50% beheert. Dienst Landelijk Gebied (DLG) heeft van het Ministerie van LNV opdracht gekregen om de beheerplannen voor deze gebieden op te stellen in samenwerking met Staatsbosbeheer.

Per Natura2000-gebied is een beknopte gebiedsbeschrijving weergegeven. Daarnaast is omschreven welke instandhoudingsdoelen er voor het gebied gelden en met welke organisaties wordt samengewerkt aan het beheerplan. Ook wordt op deze site per gebied doorverwezen naar andere relevante Natura2000-informatie van het ministerie van LNV.

Hydrologisch en cultuurhistorisch onderzoek

In Groot Zandbrink is het verloop van de grondwaterpeilen in beeld gebracht en geanalyseerd, maar het functioneren van het hydrologisch systeem buiten het gebied is nog onvoldoende bekend. Hierdoor is nu weliswaar duidelijk dat er voldoende potenties zijn voor de aangewezen Natura2000-habitattypen, maar het is nog niet mogelijk om te bepalen of, en zo ja welke maatregelen buiten het gebied moeten worden getroffen.

Staatsbosbeheer, provincie Utrecht, Waterschap Vallei & Eem en DLG zijn tot de conclusie gekomen dat het nodig is het hydrologisch systeem rondom Groot Zandbrink te onderzoeken. Hierin wordt ook de cultuurhistorie meegenomen. Provincie Utrecht heeft de benodigde financiën beschikbaar gesteld in het kader van de anti-verdrogingsaanpak van gebieden van de (TOP)-lijst van verdroogde gebieden.

Het ingenieursbureau Royal Haskoning, dat samenwerkt met onderzoeksinstituut B-Ware uit Nijmegen, heeft begin november opdracht gekregen om het onderzoek uit te voeren. De begeleidingscommissie bestaat uit hydrologen van Provincie Utrecht, Waterschap Vallei & Eem, Staatsbosbeheer en Dienst Landelijk Gebied. Bovendien zijn twee externe deskundigen ingehuurd ter begeleiding van het onderzoek:

- prof. dr. A.P. Grootjans (Rijksuniversiteit Groningen/Radboud Universiteit), en
- drs. G.J. Baaijens (Rijksuniversiteit Groningen/Baaijens Advies).

Op 1 september 2009 moeten de resultaten van het onderzoek zijn opgeleverd. Naast een beschrijving van het hydrologisch systeem wordt in het rapport ook een aantal mogelijke maatregelen doorgerekend op effectiviteit en kosten. Het is mogelijk dat de onderzoekers in het kader van dit onderzoek enkele sloten en/of percelen bekijken/betreden. Waar dit het geval is, neemt provincie Utrecht contact op met gebruikers en eigenaren.

Organisatiestructuur

Hieronder leest u meer over de organisatie rondom het opstellen van het beheerplan. De volgende partijen zijn betrokken.

Bevoegd gezag: Directie Regionale Zaken van het ministerie LNV en Provincie Utrecht.

Taak: toezicht houden op het proces, verantwoordelijk voor de goedkeuring van het beheerplan en voor het maken van keuzes in het beheerplan.

Beleidsgroep (ambtelijke vertegenwoordiging): provincie Utrecht, Waterschap Vallei&Eem, Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei, Stichting De Boom (eigenaar) en Staatsbosbeheer (beheerder).

Omdat er rond Groot Zandbrink meer speelt dan alleen Natura2000 (Reconstructie, TOP-aanpak verdroging, Kaderrichtlijn Water, Ecologische Verbindingszones) is het belangrijk om lopende beleidskaders te kennen en hierop zo goed mogelijk in te spelen.

Klankbordgroep: LTO-Noord, Nederlandse Vakbond Varkenshouders, Nederlandse Melkveehouders Vakbond, Natuur- en Milieufederatie Utrecht, Agrarische Natuur Vereniging Leusder Horstee, Duurzaam Leusden, Gemeente Leusden, ANWB-RECRON, Waterschap Vallei&Eem, Staatsbosbeheer, Stichting De Boom.

Omdat het beheerplan zaken in én rondom Groot Zandbrink beschrijft, is het belangrijk dat betrokken partijen kunnen volgen wat de vorderingen zijn. De klankbordgroep is een belangrijk instrument om het beheerplan zo volledig mogelijk te maken. Niet alleen kan zij belangrijke informatie aandragen, het is voor de opstellers van het beheerplan ook nuttig om te horen in hoeverre onderdelen uit het beheerplan duidelijk zijn en waarin klankbordgroepleden problemen voorzien.

Schrijfgroep: Het beheerplan wordt door Dienst Landelijk Gebied en Staatsbosbeheer geschreven.

Planning

De globale planning voor het beheerplan is:

- Voorjaar 2009: Stikstof/ammoniak en bestaand gebruik
- Zomer 2009: Eerste resultaten hydrologie
- Najaar/winter 2009: Afronden, opstellen definitief concept-beheerplan

Verder:

In mei 2009 is het ontwerp-aanwijzingsbesluit voorzien. Het is 6 weken lang mogelijk zienswijzen in te dienen. Vaststelling van het aanwijzingsbesluit voorziet het ministerie in 2010.

Ammoniak is het punt dat de planning onzeker maakt. Het ministerie van LNV werkt nog aan de aanpak hiervan. Het is niet uit te sluiten dat hierdoor de planning nog wat aangepast moet worden.

Wijziging projectleiding

Stefan Vreugdenhil heeft de projectleiding voor zes beheerplannen – waaronder Groot Zandbrink. Omdat ook de andere beheerplannen steeds meer tijd gaan kosten, werd dit niet langer werkbaar. Daarom is besloten dat Remko van Rosmalen de deelprojectleiding voor Groot Zandbrink overneemt. Hij doet dit inmiddels sinds 1 november 2008.

Contactpersonen

Wanneer u vragen heeft, informatie wilt aanleveren, of bijvoorbeeld zelf inbreng heeft voor de nieuwsbrief, kunt u contact opnemen met Dienst Landelijk Gebied; Remko van Rosmalen – r.f.van.rosmalen@minlnv.nl – 030 – 2344197.